

Отримано: 21 листопада 2019 р.

Прорецензовано: 02 грудня 2019 р.

Прийнято до друку: 10 грудня 2019 р.

e-mail: lena_dyadyun@ukr.net

DOI: 10.25264/2311-5149-2019-15(43)-146-152

Дядюн О. О. Використання аудиторських процедур при аудиті нематеріальних активів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»* : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, грудень 2019. № 15(43). С. 146–152.

УДК: 657.631:657.421.3

JEL-класифікація: M-42, O-34

Дядюн Олена Олександрівна,

аспірантка кафедри аудиту,

ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана»

ВИКОРИСТАННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПРОЦЕДУР ПРИ АУДИТІ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

У статті досліджено значення аудиторських процедур у процесі досягнення мети аудиту нематеріальних активів. На базі систематизації та аналізу сутності поняття «процедура аудиту» сформовано власний підхід до розуміння поняття «процедурна складова аудиту нематеріальних активів». Розглянуто класифікацію аудиторських процедур за характером їх виконання з окресленням сфери їх застосування під час аудиту нематеріальних активів. Досліджено сутність основних процедур отримання аудиторських доказів відповідно до МСА 500 через призму перевірки нематеріальних активів. Наведено основні фактори, що впливають на вибір аудиторських процедур. Обґрунтовано, що найбільш актуальними для перевірки нематеріальних активів є інспектування та аналітичні процедури. Окреслено основні проблеми питання процедурного забезпечення аудиту нематеріальних активів, а також засоби їх нівелювання.

Ключові слова: аудиторська процедура, нематеріальні активи, процедури по суті, аналітична процедура, твердження управлінського персоналу.

Дядюн Елена Александровна,

аспірантка кафедри аудита,

ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана»

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АУДИТОРСКИХ ПРОЦЕДУР ПРИ АУДИТЕ НЕМАТЕРИАЛЬНЫХ АКТИВОВ

В статье исследовано значение аудиторских процедур в процессе достижения цели аудита нематериальных активов. На основе систематизации и анализа сущности понятия «процедура аудита» сформирован собственный подход к пониманию понятия «процедурная составляющая аудита нематериальных активов». Рассмотрена классификация аудиторских процедур по характеру их выполнения с описанием сферы их применения при аудите нематериальных активов. Исследована сущность основных процедур получения аудиторских доказательств в соответствии с МСА 500 в контексте проверки нематериальных активов. Приведены основные факторы, влияющие на выбор аудиторских процедур. Обосновано, что наиболее актуальными для проверки нематериальных активов являются инспектирование и аналитические процедуры. Определены основные проблемы в вопросе процедурного обеспечения аудита нематериальных активов, а также средства их нейтрализации.

Ключевые слова: аудиторская процедура, нематериальные активы, процедуры по сути, аналитическая процедура, утверждение управленческого персонала.

Olena Diadiun,

PhD Student at the Department of Audit,

Kyiv national Economic University named after Vadym Hetman

USING OF AUDIT PROCEDURES IN THE AUDIT OF INTANGIBLE ASSETS

The relevance of the study lies in the fact that innovative resources such as intangible assets are very important for the modern economy. They contribute to the formation of added value. Because of this, it is necessary to confirm the reliability of the financial statements of the entities regarding the intangible assets. The essential components of this process are the reasonable choice and proper use of audit procedures. The purpose of the article is to study the features of the choice and applying audit procedures to express the auditor's independent opinion about financial statement assertions regarding intangible assets. The basis of the study is the dialectical method of scientific cognition and the systematic approach, abstract logic and theoretical generalization. Information modeling and grouping have become the basis for forming conclusions and recommendations. Tabular and graphic methods were the basis for the visual presentation of the key results. The article investigates the importance of audit procedures in the process of achieving the objective of the auditing of the intangible assets. The essence of the concept of "audit procedure" is systematized and analyzed. The classification of audit procedures

according to the nature of their implementation is considered in view of the scope of their application in the audit of the intangible assets. The essence of the main procedures for obtaining audit evidence according to ISA 500 is investigated. The main factors that influence the choice of audit procedures are given. Audit procedures are grouped according to their applicability: for verification of management assertions regarding intangible assets balances at the end of the period, for assertions regarding classes of intangible assets and operations during the period, for assertions regarding the presentation and disclosure of the intangible assets. It is justified that inspections and analytical procedures are the most relevant for the verification of the intangible assets. The purpose of the analytical procedures, their importance and the key benefits in the audit of intangible assets are analyzed. The main problems in the procedural provision of the audit of the intangible assets and the ways of their solving are outlined.

Key words: audit procedure, intangible assets, substantive procedure, analytical procedure, management assertions.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток аудиторської практики в Україні вимагає посилення уваги до питання забезпечення належної якості аудиторських перевірок. Своєю чергою якість аудиту залежить від об'єктивності професійного судження аудитора і, відповідно, від застосовуваних ним процедур. Актуальність дослідження процедурного забезпечення аудиту нематеріальних активів підприємств зумовлюється тим, що для сучасної економіки вкрай важливими є неосяжні і водночас надзвичайно цінні з позиції формування доданої вартості ресурси інноваційного характеру. З огляду на це виникає необхідність підтвердження достовірності тверджень фінансової звітності суб'єктів господарювання у частині нематеріальних активів (НМА). Обов'язковими складовими на шляху досягнення мети цього процесу є обґрунтований вибір та належне застосування аудиторських процедур, що дозволять найповніше дослідити облікові та звітні аспекти і створити повноцінне уявлення про нематеріальні активи суб'єкта перевірки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці теорії та методології аудиторських процедур присвячені праці таких науковців: М. Т. Білуха, В. П. Бондар, Ф. Ф. Бутинець, І. І. Гончар, Н. В. Коцера, Л. Ф. Ларікова, О. А. Петрик, О. А. Подолянчук, Н. М. Проскуріна, О. Редько. Зважаючи на ґрунтовний теоретико-методичний базис аудиторських процедур, досі залишаються недостатньо дослідженими питання особливостей їх застосування до конкретних об'єктів аудиту, зокрема і до нематеріальних активів. Деякі аспекти застосування процедурного інструментарію в контексті аудиту нематеріальних активів вивчали Сизоненко О. В. та Тарасенко Л. О. Однак необхідність систематизації основних положень та забезпечення якісного процедурного забезпечення аудиту нематеріальних активів потребує подальших більш ґрунтовних наукових пошуків.

Метою статті є дослідження особливостей вибору та застосування процедур аудиту для висловлення незалежної думки аудитора щодо тверджень фінансової звітності в частині нематеріальних активів підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою аудиту нематеріальних активів підприємства є висловлення незалежної професійної думки щодо достовірності їх оцінки, обліку, а також повноти відображення у звітності суб'єкта господарювання. Здійснення максимально точної аудиторської перевірки і досягнення зазначеної мети можливе лише за умови застосування оптимального комплексу аудиторських процедур (рис. 1).

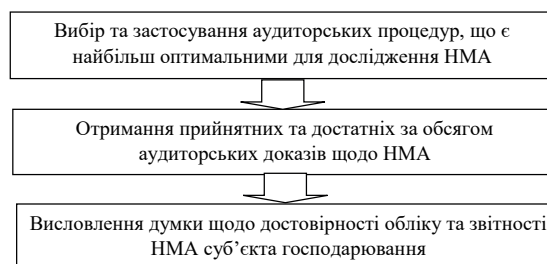

Рис. 1. Застосування аудиторських процедур у процесі досягнення мети аудиту НМА

Джерело: авторська розробка

Вітчизняні науковці по-різному визначають сутність аудиторських процедур (табл. 1), однак всі вони мають єдиний базис – загально визначені трактування сутності родового поняття «процедура». Враховуючи думки науковців, ключовим визначником сутності аудиторської процедури вважаємо дії, яка мають відповідати таким умовам: є професійними; мають визначену послідовність; сприяють отриманню аудиторських доказів; є базою висловлення думки аудитора.

Відповідно, під процедурною складовою аудиту нематеріальних активів розуміємо сукупність потенційно можливих до застосування та оптимальних за призначенням процедур, що спрямовані на отримання прийнятних та достатніх за обсягом аудиторських доказів і, як наслідок, забезпечення якості перевірки нематеріальних активів.

Рішення щодо оптимальної кількості і видів застосовуваних процедур під час аудиту нематеріальних активів є прерогативою професійного судження аудитора з урахуванням специфіки підприємства, що перевіряється. Однак важливе практичне значення у процесі вибору конкретної процедури мають наявні класифікації.

Таблиця 1

Підходи до визначення понять «процедура» та «процедура аудиту»

Автор, джерело	Визначення
Економічний тлумачний словник [1, с. 171]	Процедура – офіційно встановлений порядок дій.
Економічний словник [2, с. 258]	Процедура – певним чином організована послідовність прийомів і способів поведінки, спрямована на отримання певного результату.
Тлумачний словник сучасної української мови [3, с. 997]	Процедура – офіційно встановлений чи узвичаєний порядок здійснення, виконання або оформлення чого-небудь. Ряд яких-небудь дій, хід виконання чого-небудь.
Акімова Н. С., Наумова Т. А. [4, с. 88]	Аудиторська процедура – це сукупність дій, які здійснюють у процесі аудиторської перевірки у запланованій послідовності для досягнення бажаної мети шляхом отримання суттєвих доказів та їх аналітичної оцінки у розв’язанні поставлених завдань.
Жогова О. [5]	Аудиторські процедури – це система методичних дій аудитора, спрямованих на отримання достатніх і надійних доказів щодо об’єктів аудиту.
Петрик О. А. [6, с. 142]	Аудиторські процедури – це дії аудитора, які він виконує з метою отримання аудиторських доказів у процесі перевірки фінансової звітності підприємства-клієнта.
Подольчук О. А. [7, с. 142]	Процедури аудиту – це методичні дії аудитора, спрямовані на отримання доказів щодо об’єктів аудиту.
Проскуріна Н. М. [8, с. 9]	Процедури аудиту – комплекс професійних дій, взаємопов’язаних визначеною метою аудиту і направлених на її досягнення через безпосереднє отримання відповідних і достатніх доказів для виказування професійного судження.

На нашу думку, базовою і найбільш узагальненою є класифікація аудиторських процедур, що наведена у Міжнародних стандартах контролю якості, аудиту, огляду та іншого надання впевненості [9, с. 439]. Н. М. Проскуріна [10, с. 208] та В. В. Рядська [11, с. 158] пов’язують цю класифікацію з такою ознакою як характер виконання. На рис. 2 наведено зазначену класифікацію у контексті перевірки нематеріальних активів.

Перелік конкретних аудиторських процедур досить різниться залежно від аналізованих джерел. За основу візьмемо положення Міжнародних стандартів і, зокрема, МСА 500 «Аудиторські докази», яким передбачено такі процедури отримання аудиторських доказів: інспектування, спостереження, зовнішнє підтвердження, повторне обчислення, повторне виконання, аналітичні процедури, запит (табл. 2). До цього переліку О. Редько та К. Редько [13, с. 48–49] додають ще ідентифікацію та оцінку, С. В. Селіщев [14, с. 74] – експертну перевірку, перевірку дотримання правил обліку господарських операцій, сканування; Н. М. Проскуріна [8, с. 23] – звіряння, інспектування, простежування, дослідження, тестування, узгодження, верифікацію, диференціацію, ідентифікацію, оцінку.

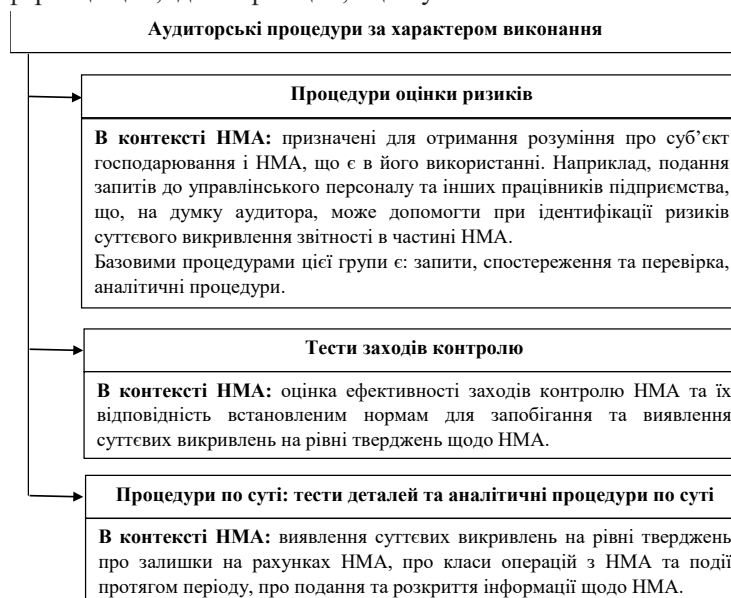

Рис. 2. Групування аудиторських процедур за характером виконання та сфера їх застосування при аудиті НМА

Джерело: узагальнено автором на базі аналізу джерел [9; 10; 11; 12]

Дані табл. 2 свідчать про те, що всі наведені процедури є актуальними у контексті їх застосування під час аудиту нематеріальних активів. Однак головним запитанням все ж залишається таке: які саме процедури є найбільш оптимальними та доречними?

Таблиця 2

Сутність аудиторських процедур в контексті аудиторської перевірки нематеріальних активів

Аудиторська процедура	Сутність у контексті перевірки нематеріальних активів
Інспектування	Вивчення записів та документів (як внутрішніх, так і зовнішніх) щодо НМА суб'єкта господарювання у паперовій, електронній або іншій формі. Також передбачає фізичний огляд активу, однак щодо нематеріальних ресурсів у більшості випадків це є неможливим (хоча за наявності фізичного носія нематеріального активу це є частково здійсненим). Особливо важливим є вивчення документів, що є прямими доказами існування активу (юридична документація щодо прав власності на НМА).
Спостереження	Є наглядом за процесом або процедурою, які виконують інші особи, наприклад, за виконанням заходів контролю за НМА.
Зовнішнє підтвердження	Полягає в отриманні аудитором прямої письмової відповіді від третьої сторони щодо певних фактів, пов'язаних із НМА суб'єкта господарювання. Часто є доречними під час розгляду тверджень щодо залишків на рахунках НМА. Також можуть використовуватися для підтвердження умов угод або операцій між суб'єктом господарювання і третіми сторонами (наприклад, угод, що підтверджують факт продажу чи купівлі НМА, набуття права на об'єкт інтелектуальної власності).
Повторне обчислення	Перевірка математичної правильності документів та записів, пов'язаних із НМА суб'єкта господарювання.
Повторне виконання	Незалежне виконання аудитором процедур або заходів контролю, які вже виконувались як частина заходів внутрішнього контролю НМА суб'єктом господарювання.
Аналітичні процедури	Оцінка фінансової інформації через аналіз правдоподібних зв'язків між фінансовими та нефінансовими даними про НМА.
Запит	Пошук фінансової та нефінансової інформації, пов'язаної з НМА, від обізнаних осіб як самого суб'єкта господарювання, так і за його межами.

Джерело: розроблено автором на базі аналізу джерела [9, с. 440–442].

З урахуванням того, що головне завдання аудитора – це перевірка тверджень управлінського персоналу щодо залишків на рахунках нематеріальних активів на кінець періоду, класів операцій з нематеріальними активами та подій протягом періоду, подання та розкриття інформації про нематеріальні активи, то доцільним є вибір найбільш важливих процедур саме для цих трьох напрямів (табл. 3).

Більш глобально вибір конкретної процедури може залежати від низки факторів, які, на нашу думку, доцільно розділити на 2 групи:

1) загального характеру:

- мета перевірки;
- належність до галузі та особливості виду діяльності суб'єкта господарювання, що перевіряється;
- принципи і правила обліку та внутрішнього контролю, що застосовуються суб'єктом господарювання;
- досвід аудитора в аналогічних перевірках (цього суб'єкта або інших);
- інформаційна підтримка суб'єкта господарювання та аудитора.

2) пов'язані з характером нематеріальних активів як об'єкта перевірки:

- неосяжна природа активів, що перевіряються, і, як наслідок, складність проведення їх інвентаризації;
- складність оцінки нематеріальних активів (можуть знадобитися послуги незалежних фахівців відповідного профілю);
- тісний зв'язок із юридичними аспектами прав власності (аудитор або повинен володіти відповідними знаннями, або користуватися послугами експертів);
- застосовувані положення облікової політики підприємства в частині нематеріальних активів;
- твердження управлінського персоналу щодо нематеріальних активів;
- суттєвість залишків по статті «Нематеріальні активи» відповідно до загального рівня суттєвості;
- якісні вимоги до фінансової звітності в частині розкриття інформації про нематеріальні активи.

З урахуванням наведених факторів та аналізу практики виконання аудиторських процедур, а також погоджуючись з думкою Тарасенко Л. О. [17, 203], вважаємо, що для аудиту нематеріальних активів найбільш ефективними та доречними є інспектування та аналітичні процедури.

Крім того, зазначимо, що інспектування в цьому випадку є більш традиційною процедурою, тоді як аналітичні процедури дають можливість оцінити і фактори нефінансового характеру, що з огляду на сутність нематеріальних активів є актуальною потребою сьогодення. Тому більш докладно розглянемо використання аналітичних процедур під час аудиту нематеріальних активів.

Таблиця 3

Аудиторські процедури отримання доказів на рівні тверджень щодо нематеріальних активів

Твердження щодо залишків на рахунках на кінець періоду	Твердження щодо класів операцій та подій протягом періоду аудиту	Твердження щодо подання та розкриття
Зміст тверджень		
існування; повнота; права та обов'язки; оцінка; розподіл	настання; повнота; точність; закриття реєстрів; класифікація	настання; повнота; права та обов'язки; класифікація; зрозумілість; точність; оцінка
Предмет перевірки		
1) вартість (первісна або переоцінена) у звіті про фінансовий стан; 2) сума накопиченої амортизації на початок та кінець звітнього періоду.	1) зміни первісної (переоціненої) вартості та сума накопиченої амортизації за період; 2) перевірка нарахування амортизації протягом звітнього періоду; 3) сума витрат від зменшення корисності і сума вигід від відновлення корисності; 4) сума витрат на дослідження та розробки, зарахована до складу витрат звітнього періоду	1) вартість, за якою нематеріальні активи відображені у звіті про фінансовий стан; 2) методи амортизації та діапазон строків корисного використання; 2) наявність та рух у звітньому періоді; 3) Додаткова та уточнювальна інформація (відповідно до вимог застосовуваної концептуальної основи – П(С)БО 8 чи МСБО 38)
Аудиторські процедури для отримання доказів		
ідентифікація; огляд; інспектування; повторне обчислення	повторне обчислення; запит; зовнішнє підтвердження; інспектування; аналітичні процедури; повторне обчислення	запит; зовнішнє підтвердження; інспектування; аналітичні процедури; спостереження; повторне обчислення.

Джерело: розроблено автором на базі вивчення джерел [15; 16]

Найбільш ґрунтовним, на нашу думку, є визначення сутності аналітичних процедур, наведене в міжнародних стандартах аудиту, зокрема в МСА 520 «Аналітичні процедури». Так, аналітичні процедури – це оцінки фінансової інформації, зроблені на основі аналізу очікуваних взаємозв'язків між фінансовими та нефінансовими даними, що охоплюють необхідне вивчення ідентифікованих відхилень або взаємозв'язків, які не узгоджуються з іншою доречною інформацією чи значно відрізняються від очікуваних величин [9, с. 490].

Еволюційний розвиток аудиту пов'язаний з посиленням ролі аналітичних процедур на всіх етапах перевірки. Свідченням цього є дослідження вітчизняних науковців. Так, О. А. Петрик зазначає, що «до найчастіше використовуваних в аудиті процедур належать аналітичні процедури» [6, с. 143]. На підтвердження цієї тези, базуючись на проведеному анкетуванні щодо практичного застосування процедур суб'єктами аудиторської діяльності, Проскуріна Н. М. наводить такі дані: «Найпоширенішими виявилися аналітичні процедури – 94%, інформування, тестування та розрахунок – більше 80%, звіряння, порівняння, опитування й обговорення, повторне виконання та підрахунок – більше 50%» [10, с. 12]. Своєю чергою Царенко О. В. акцентує увагу на тому, що «аналітичні процедури – один із найскладніших інструментів, що використовується аудитором» [18, 130] і що «складність аналітичних процедур може коливатися від простого порівняння цифр до використання складних статистичних програм» [18, с. 131].

У контексті аудиту нематеріальних активів підприємства метою застосування аналітичних процедур є:

- отримання загального уявлення про нематеріальні активи економічного суб'єкта та ідентифікація можливих ризиків, пов'язаних з їх використанням;

- зниження ризику невиявлення щодо тверджень фінансової звітності в частині нематеріальних активів;
- виявлення незвичайних або неправильно відображених у фінансовій звітності даних в частині нематеріальних активів.

Суть аналітичних процедур аудиту нематеріальних активів зводиться до:

- аналізу потреби та забезпеченості суб'єкта ресурсами нематеріального характеру;
- аналізу динаміки та структури нематеріальних активів (за різні періоди у порівнянні з середніми показниками по галузі);
- аналізу правового захисту наявних нематеріальних активів;
- співставлення системи контролю в частині обліку нематеріальних активів специфіці та масштабам діяльності;

- оцінки вартості нематеріальних активів;
- співставлення показників стану та руху нематеріальних активів;
- аналізу дохідності нематеріальних активів та ступеня їхнього впливу на результати діяльності і фінансовий стан суб'єкта господарювання;
- комплексного аналізу ефективності використання нематеріальних активів.

У кожному конкретному випадку наведений перелік може бути звуженим або розширеним відповідно до наявних умов.

Якщо оцінювати важливість аналітичних процедур, то, наприклад, О. А. Назаренко зазначає, що їх значимість полягає у «нижчій вартості, більш високій ефективності порівняно з аудиторськими процедурами, спрямованими на дослідження безпосередньо первинних документів, реєстрів аналітичного та синтетичного обліку», а також можливості аудитора «запропонувати конкретні заходи щодо усунення виявлених недоліків» [19, с. 8].

Своєю чергою Н. М. Проскуріна підкреслює, що «аналітичні процедури мають середній ризик виявлення, тобто не дають переконливих доказів щодо наявності чи відсутності помилок. Проте ці процедури аудиту виявляють негативні тенденції та певні невідомості, в результаті – визначають напрями пошуку можливих перекручень» [8, с. 22].

Вагомими перевагами аналітичних процедур у контексті аудиту нематеріальних активів, на нашу думку, є:

- 1) отримання повноцінного уявлення щодо ролі та місця нематеріальних активів суб'єкта, що перевіряється;
- 2) ідентифікація «вузьких місць» в обліку шляхом виявлення незвичних тенденцій та несподіваних змін основних показників нематеріальних активів, наявність фактів невідповідності основних залежностей;
- 3) поєднання фінансових та нефінансових показників, що є надзвичайно важливим в умовах відсутності методики достовірної оцінки вартості багатьох нематеріальних ресурсів;
- 4) отримання можливості реалізації сучасного стратегічного аудиту та аудиту ефективності через комплексну оцінку ефективності використання нематеріальних активів, що дозволить отримати інформацію для оцінки стратегії суб'єкта господарювання як в частині нематеріальних активів, так і в цілому можливості безперервного продовження діяльності.

Отже, використання аналітичних процедур є необхідним у процесі досягнення мети якісної та найбільш повноцінної аудиторської перевірки нематеріальних активів суб'єкта господарювання.

Узагальнюючи проведені дослідження, зазначимо, що проблемними моментами у питанні застосування аудиторських процедур під час аудиту нематеріальних активів є:

- 1) формальне, замість ретельного, дослідження середовища контролю нематеріальних активів і, як наслідок, неврахування всіх можливих ризиків;
- 2) підтвердження фінансової звітності в частині нематеріальних активів без достатніх доказів як результат несистемного застосування процедур аудиту.

У процесі нівелювання зазначених проблемних аспектів важливим є забезпечення аудитора повним обсягом необхідної інформації, а також використання ним системного підходу у процесі вибору та виконання процедур. Підвищення вимог до правових знань аудитора також є надзвичайно важливим у контексті перевірки нематеріальних активів.

Висновки. Проведення якісного аудиту нематеріальних активів значною мірою забезпечується його процедурним наповненням як важливої складової повноцінної методики їх перевірки. Що більш системний та комплексний підхід застосовано під час обрання процедур, то вища якість інформації, наданої аудитором, і то більшою є впевненість користувача в об'єктивності та обґрунтованості думки аудитора.

Прийнятність та достатність процедур під час дослідження нематеріальних активів є питанням судження аудитора і базується на комплексі факторів загального характеру, а також факторів, пов'язаних з економіко-правовими і обліковими особливостями нематеріальних активів. Зважаючи на це, найбільш актуальними для нематеріальних активів є інспектування та аналітичні процедури. Можливості інтегрування ідентифікації, аналізу й оцінки співвідношень між фінансовими та нефінансовими показниками нематеріальних активів суб'єкта господарювання робить аналітичні процедури вкрай необхідними.

Перспективним напрямом подальших досліджень є розгляд особливостей формування плану і стратегії аудиту в частині нематеріальних активів з урахуванням найбільш оптимальних процедур їх перевірки.

Література:

1. Алексеєнко Л. М., Олексієнко В. М., Юркевич А. І. Економічний словник: банківська справа, фондовий ринок (українсько-російсько-англійський тлумачний словник). К.: Видавничий будинок «Максимум»; Тернопіль: «Економічна думка», 2000. 592 с.
2. Осовська Г. В., Юшкевич О. О., Завадський Й. С. Економічний словник. К.: Кондор, 2007. 358 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.
4. Акімова Н. С., Наумова Т. А. Зміст і роль аудиторських процедур в аудиті товарних операцій. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2011. Вип. 1. С. 85–92.
5. Жогова О. Аудиторські процедури до прийняття завдання. *Незалежний аудитор*. 2012. № 9. URL: http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/555?view=material (дата звернення: 22.11.2019).
6. Петрик О. А. Аудит: методологія та організація: монографія. К.: КНЕУ, 2003. 260 с.
7. Подоляничук О. А. Процедури одержання аудиторських доказів. *Економічний часопис-XXI*. 2014. № 1–2 (2). С. 60–63.
8. Проскуріна Н.М. Розвиток процедур аудиту: теорія та методологія: автореф. дис... д-ра. екон. наук: 08.00.09. Національна академія статистики, обліку та аудиту. Київ, 2012. 38 с.
9. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016–2017 року. Частина I. URL: <https://www.apu.net.ua/component/content/article/2-uncategorised/1151-miznarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-2016-2017> (дата звернення: 22.11.2019).
10. Проскуріна Н. М. Теоретичні узагальнення класифікації аудиторських процедур. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2011. № 2 (47). С. 207–212.
11. Рядська В. В. Петраков Я. В. Аудит: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2008. 416 с.
12. Коцеруба Н. В. Процедури та прийоми фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2018. № 5. С. 84–91.
13. Редько О., Редько О. Процедури аудиту як основа професійної практики. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2011. № 6. С. 45–50.
14. Селіщев С. В. Процедурне забезпечення аудиту матеріальних витрат підприємств з виробництва залізобетонних конструкцій. *Агросвіт*. 2014. № 11. С. 71–74.
15. Сизоненко О. В., Завгородня Н. В. Методичні особливості аудиту нематеріальних активів. *Ефективна економіка*. 2013. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1893> (дата звернення: 22.11.2019).
16. Бондар В. П. Теорія та практика застосування аудиторських процедур щодо вхідних залишків при виконанні перших завдань з аудиту. *Облік і фінанси*. 2016. № 2 (72). С. 143–149.
17. Тарасенко Л. О. Особливості аудиту нематеріальних активів: аналітичні процедури та інспектування. *Економічний аналіз*. 2017. № 2. Т. 27. С. 201–208.
18. Царенко О. В. Інкорпорування аналітичних процедур для забезпечення якості аудиторських послуг. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. №1. Т. 29 (68). С. 130–134.
19. Назаренко О. В. Сутність, функціональне призначення та особливості застосування аналітичних процедур в аудиті. *Агросвіт*. 2018. № 14. С. 3–8.